

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku M. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 października 2016 r.,
na skutek skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 marca 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odrzuca skargę;

**2. zasądza od M.G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w B. kwotę 3600 zł tytułem zwrotu
kosztów wywołanych wniesieniem skargi.**

UZASADNIENIE

Odwołujący się M. G. - wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 marca 2014 r.

Skarżący wskazał, że podstawę skargi stanowi naruszenie przepisów prawa materialnego przez ich błędną wykładnię, a mianowicie oparcie orzeczenia Sądu Apelacyjnego w (...) (a także poprzedzającego go orzeczenia Sądu Okręgowego) o § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r.,

poz. 2236), co do którego Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 28 października 2015 r., w sprawie SK 9/14, orzekł, że w zakresie, w jakim dotyczy pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, uzyskujących przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych niższe niż przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U z 2016 r., poz. 963 ze zm.), jest niezgodny z art. 92 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący wskazał ponadto, że „zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z przepisem § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r., rozpatrywanym według standardów konstytucyjnych oraz z jego prawidłową wykładnią wskazaną w wyroku Trybunału Konstytucyjnego o sygn. SK 9/14 z dnia 28 października 2015 r. Z tej przyczyny orzeczenie to jest także niezgodne ze wskazanymi w tym wyroku Trybunału Konstytucyjnego art. 92 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 3, a także art. 45 ust. 1 Konstytucji”.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skarżący stwierdził, że od wyroku Sądu Okręgowego w B., złożył przysługujący mu środek odwoławczy - apelację, która prawomocnie została oddalona. Skarżący nie składał skargi kasacyjnej od orzeczenia oddalającego apelację, ponieważ w terminie złożenia tej skargi (wynikającym z art. 398⁵ § 1 k.p.c.) nie była jeszcze orzeczona niezgodność z Konstytucją § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. W rezultacie skarga kasacyjna na tamtym etapie postępowania byłaby wątpliwa. Z uwagi na to, że zdaniem skarżącego zachodziły w niniejszej sprawie podstawy do wniesienia skargi o wznowienie postępowania z przyczyn restytucyjnych (art 401¹ k.p.c.), odwołujący się w dniu 3 lutego 2016 r. wniósł taką skargę, która obecnie jest rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie akt III AUa (...). Dlatego z uwagi na upływ terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. oraz na wypadek negatywnego rozstrzygnięcia wniosku o wznowienia postępowania zawartego w skardze z dnia 3 lutego 2016 r., za konieczne uznał wniesienie niniejszej skargi, ponieważ w takiej sytuacji nastąpi niemożliwość wzruszenia zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych.

Odnosząc się natomiast do przesłanki określonej w przepisie art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. i uprawdopodabiając poniesienie szkody na skutek wydania zaskarżonego orzeczenia, skarżący wskazał, że na skutek niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia poniósł szkodę polegającą na obowiązku zapłaty na rzecz organu rentowego kwoty składek na Fundusz Pracy oraz na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w wysokości 19.670,33 zł. Kwota ta stanowi wartość należności głównej. Skarżący poza należnością główną zobowiązany jest do wpłacenia na rzecz organu rentowego odsetek za opóźnienie liczonych według stawki jak dla zobowiązań podatkowych. Jest to wymierna szkoda, która istnieje w chwili wnoszenia niniejszej skargi.

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł o jej odrzucenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W wyjątkowych wypadkach - jak stanowi § 2 powołanego artykułu - gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga powinna zawierać: 1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części; 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie; 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny; 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy; 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego

wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 k.p.c. - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi; 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

W przytoczonych przepisach wyrażona została zasada, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, uzależnia dopuszczalność skargi od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

Skarżący nie wskazuje jednak tego przepisu i *expressis verbis* nie powołuje się na „wyjątkowy przypadek” wskazany w § 2 przywołanego przepisu, ale wywodzi, że nie składał skargi kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji oddalającej apelację, ponieważ w terminie złożenia skargi (wynikającym z art. 398⁵ k.p.c.) nie była jeszcze orzeczona niezgodność z Konstytucją 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.; dalej powoływanego jako rozporządzenie).

Jeśli przyjąć, że podstawą wniesienia skargi jest art. 424¹ § 2 k.p.c., to już sam brak elementu konstrukcyjnego tego środka prawnego - wskazanego w art. 424⁵ § 1 k.p.c. pkt 5 *in fine* k.p.c. - powoduje, że wniesiona skarga nie spełnia wymagań określonych w powołanym wyżej przepisie co uzasadnia jej odrzucenie odrzuceniu.

Trzeba też dodać, że negatywne przewidywania strony co do szans uwzględnienia przysługującego jej środka zaskarżenia nie mogą być uznane za usprawiedliwione nieskorzystanie z tego środka, odpowiadające przesłance określonej w art. 424¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2014 r., IV CNP 21/14, LEX nr 1532753; z dnia 24 lipca 2007 r.,

IV CNP 124/07, LEX nr 1402649; z dnia 20 kwietnia 2007 r., IV CNP 37/07, LEX nr 315545). W konkluzji, nawet gdyby skarżący powołał się na przesłankę wynikającą z art. 424¹ § 2 k.p.c., to nie byłoby podstaw do uznania, że w niniejszej sprawie wystąpił „wyjątkowy przypadek” w rozumieniu tego przepisu. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ k.p.c. odrzucił skargę odwołującego się jako niedopuszczalną.

Na wniosek strony pozwanej zawarty w odpowiedzi na skargę zasądzono na jej rzecz od odwołującego się zwrot kosztów postępowania (art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 424¹² i art. 398²¹ k.p.c. – w związku z § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych; Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).